

Dundadznieks

Nr. 1 (150) Janvāris 2013

Dundagas novada pašvaldības izdevums

www.dundaga.lv

- 3. Ipp. **Uzņēmēju tikšanās.**
- 3. Ipp. **«Ja būs krieti cilvēki, novadam būs arī nākotne».**
- 4. Ipp. **«Pirms kara bija 4–5 kūres, kooperatīva šķūni, kuros ražojuši ķilavas». Sīkragā.**
- 5. Ipp. **«Ieradāmies 10225. gada visīsākajā dienā». Lībete Hānjā.**
- 6. Ipp. **«Šiem kokiem ir mūžības cena...»
Vilni Mitleru pieminot.**

Redaktora vārdi

Gribētos lidot!

Gadu mijā, janvāra sākums ir vēlējumu laiks. Pirmoreiz jaunajā gadā satiekot pažīnu, draugu, darbabiedru, vēlam viņiem veselību un izdošanos.

Ko novēlēt sev pašiem, **pašu valdībai** – pašvaldībai? To pašu, ko ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

Mēs neviens neesam nedz eņģelis, nedz putns, bet katram no mums vajadzētu divus spārnus. Ai, kā derētu! Pirmo – prātu jeb gudrību. Otra – ideālismu jeb tieksmi ievērot cildenus centienus. Ja viena no šiem spārniem nav, mēs kuļamies pa zemi. Bez gudrības nekādi neiztikt. Bet, ja tā savienota ar pašlabuma alkām, tas ļauj uz šiem «spārniem» kādu laiku pacelties atsevišķiem izmanīgiem cilvēkiem, nevis sabiedrībai kopumā.

2013. gads, kas vasaras sākumā ikvienam liks ieņemt savu nostāju pašvaldības vēlēšanās, var kļūt par pagrieziena punktu. Viss atkal būs pašu rokās, t.i., prātos un sirdis. Divos spārnos. Jo ne Maskavas, ne Briseles ielikteņi, ne marsieši neievēlēs tautas priekštāvju mūsu novadā.

Kāpēc mēs nevarētu lidot?

Alnis Auziņš

Gada notikumu virtene

Pāršķirstot pašu avizi, lūkojām saukt atmiņā aizvadītajā gadā notikušo. Izrādās, gads bijis gana bagāts, ražens un kopumā izdevies. Protams, šis uzskaitījums ir visai nepilnīgs, jo nepilnīgs ir cilvēks, un katrs jau domās veido savu ranga tabulu.

12. I Dundagas centrā – plūdi! Laudis neieš, toties tiltiņi, slūžas un malka gan.

3. II pēc ilgām pārrunām un gaidīšanas Kolkā, *Pastnieku* mājā, sāk darboties Hipotēku un Zemes bankas bankomāts. Šāds pakalpojums kolciniekiem un ciema viesiem līdz tam nekad nav bijis pieejams.

18. II Kolkā kā vienā no pirmajām vietām Latvijā pavisam drīz pēc pirmizrādes Rīgā rāda filmu *Kolka Cool*, klātesot filmas veidotājiem.

10. III Kolkā un **17. III** Dundagā novada dziedāšo talantu koncertā *Viss nāk un aiziet tālumā...* dalībnieki izpilda dziesmas no teātra un kino izrādēm.

10. IV Aleksandra Pelēča literāro prēmiju saņem Baiba Šuvčāne par grāmatu *Senais lībiešu ciems Kolka*.

21. IV aprīņķa koru skatē Talsos I pakāpes diplomu iegūst Kolkas pagasta jauktais koris, III pakāpes diplomu – Dundagas koris.

28. IV Kolkas pensionāru padomei un pensionāru ansamblim *Sarma* 15 gadu jubileja.

4. V par olimpiskā centra *Ventspils* atklāta čempionāta uzvarētājiem kļūst hokeja klubs *Dundaga*.

12. V Kolkas jauktais koris svin 15 gadu jubileju.

19. V turpat 50 cilvēku piedalās Kubalu skolas muzeja rikotajā Muzeju nakts pasākumā 39 verstis līdz Dižjūrai.

2. VI un 3. VI jau trešo gadu norisinās Sīlteres ceļotāji diena ar plašu programmu un daudzpusīgiem piedāvājumiem, ietverot arī Dundagas Pils dienu. Kolkā Ūšu saimnieces Dženetas Marinškas tūrisma «produkta» *No Rēveles ķilavām līdz Rīgas zeltam* pirmizrāde.

30. VI un 1. VII Dundagas parka estrādi piedimdina *Mazās Eiropiādes* dalībnieki.

7. VI aizgājušās vasaras notikumu notikums – Latvijas Valsts prezidenta Andra Bērziņa un Igaunijas Republi-

kas prezidenta Tomasa Hendrika Ilvesa vizīte Kolkā, Mazirbē un Šlīterē.

14. VI tiek pabeigti Kolkas ciema peldvietas labiekārtošanas darbi. Tagad peldvieta pie tautas nama atbilst visiem Latvijas likumiem.

22. VI par *Gada produktu 2012* kļūst piensaimnieku lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības (PLPKS) *Dundaga* skābais krējums.

13. VII jūrā pie Kolkasraga dažiem palai-mējās novērot Latvijā retu dabas parādību – viesuļa paceltu ūdensstabu. Aculiecinieki stāsta, ka skats esot bijis iespaidīgs!

14. VII jau trešo gadu vasaras lielākais kultūras un izklaides pasākums Kolkā – Jūras svētki *Kolkas ragā* – ar daudzu dāsnu Kolkas draugu atbalstu.

15. VII Lībiešu tautas namā Mazirbē Līvu savienības kopsapulce par savienības vadītāju ievēlētāju.

ju ievēl levu Ernštreiti.

28. VII gadskārtējie Lībiešu svētki Mazirbē notiek nedēļu atrāk nekā parasti. Dāvja Stalta un Jāņa Purviņa folkoperas *Zalkša līga* pirmizrāde.

25. VIII Kolkas rakstnieces un vēstures pētnieces Baibas Šuvčānes apkopotās grāmatas *Lībiešu krasta stāsti* atvēršana. Šajā pašā dienā – Senās uguns nakts pasākums Kolkas jūrmalā, visapkārt Baltijas jūrai iededzot ugunkurus, lai parādītu piejūras tautu vienotību un atgādinātu par mūsu vēsturi un kultūras mantojumu. Stafetes skrējieni no Dundagas līdz Kolkai.

Septembrā sākumā atjaunota Dundagas pils terase.

7. IX un 8. IX Eiropas kultūras mantojuma dienas Kolkā, Mazirbē un Šlīterē. Tēma – *Steki Dundagā novadā – piestātne laivām un atmiņām*.

20. IX starptautiskajā pārtikas produktu izstādē *WorldFood* Maskavā zelta medaļu saņem Kolkā ražotie šprotu konservi metāla kārbās ar caurspīdīgu polimēra vāciņu. Šīs konservu iepakojums, ko šogad ražošanā veiksmīgi ir ieviesusi SIA *Līcis 93* ražotne Kolkā, ir pasaule inovatīvs, un pagaidām Kolkas

šprotēm šeit nav konkurentu.

22. IX pēc ilgāka laika iedzīvotāju sapulce Kolkā. Piedalās novada domes priekšsēdētāja, deputāti, darbinieki. Klātesošie aplūko ciemam svarīgus un «sasāpējušus» jautājumus.

22. IX Dundagas vidusskola un Kolkas pamatskola kā vienīgās no visa bijušā Talsu rajona piedalās Olimpiskajā dienā.

10. X no šīs dienas informāciju par Kolku pasaules tīmeklī rodama adresē www.kolka.lv. Līdz šim domēna vārds bija privātpāšumā.

21. X par trīskāršu *Sējēja* laureātu kļūst PLKPS *Dundaga*.

17. XI pirmās jūras makšķerēšanas sacensības Kolkā, ko rīko biedrība *Kolkas makšķernieku klubs*. Rikotāji sola pasākumu pārvērst par valsts mēroga tradīciju.

18. XI valsts svētku pasākumā novada domes galveno apbalvojumu *Par mūža ieguldījumu* saņem Ināra Čaunāne.

30. XI Kurzemes tūrisma asociācijas augstāko gada tūrisma apbalvojumu nozarē *Rāzots Kurzemē* 12 pretendenti vidū iegūst Dina Derkevica SIA *Vilnas fabrika*.

6. XII domes ārkārtas sēdē no amata atcelē līdzšinējo domes vadītāju Guntu Abaju.

11. XII Kolkas ciemā jauna tradīcija – cie-ma egles iedegšana. Piedalās rūķi, zaķi un kolcenieki.

Notikumus atcerējās un apkopoja
Alnis Auziņš un Aldis Pinkens

* Līdztekus cilvēkiem novada iemītnieki ir mūsu mazie brāji, arī šīs āpsis, kam nav jāraizējas par pases maiņu un jāpiedā-las vēlēšanās. Lai visiem labs jaunais gads!

Jauno spēlfilmu Sapņu komanda
1935 izrādis **12. I** plkst. 17.00 Kolkas tautas namā, **13. I** plkst. 14.00 Dundagas pili un **18. I** plkst. 17.00 Lībiešu tautas namā Mazirbē. Biletes cena Ls 2.

18. I plkst. 19.00 Dundagas pilī amerikāņu dramaturga Džeimsa Goldmena luga *Lauva ziemā*. Režisors Juris Jone-lis, lomās: Zane Jančevska, Juris Kal-niņš, Egils Melbārdis, Ieva Anīņa, Kas-pars Anīņš, Kristians Kareļins, Mārtiņš Brūveris. Biletes par Ls 5 un Ls 4.

16. II Kolkā un **2. III** Dundagā novadā iecienītais pasākums – talantu koncerts *Dziesma manam novadam*. Gaidām ikvienu, kas vēlas piedalīties un sagādāt prieku sev un cītiem! Dziesmu izvēle – brīva. Muzikālo pa-vadījumu palīdzēs sagatavot zinoši mūzikas speciālisti. Dziedāt gribētājus aicinām pieteikties līdz 14. I Kolkas tautas namā vai pa tālrungi 26385604, Dundagas Kultūras pilī vai pa tālrungi 29141121 vai 22021270.

Runas vīriem ir spēks rokās

Domes sēdē 20. decembrī

Uzdeva Dundagas novada pašvaldības privatizācijas, atsavināšanas un iznomāšanas komisijai novērtēt īpašuma *Jūras Perles* Kolka tehnisko stāvokli, lai varētu piesaistīt investitorus. Objektu līdzīnējā režīmā apsargāt līdz 28.02.2013. Nekustamo īpašumu un projektu ieviešanas nodalai jāizstrādā īpašuma pagaidu apsaimniekošanas modelis.

Piešķīra Ls 5804,64 līdzfinansējumu biedrībai *Kolkas radošā grupa* projekta *Kolkas pamatskolas sporta stadiona rekonstrukcija īstenošanai*.

Nolēma Dundagas novada pašvaldības Valsts kases Ls 151 000 aizdevumu, kas paredzēts Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projektam *Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Dundagā*, ieguldīt SIA *Ziemeļkurzeme* pamatkapitāla palielināšanā.

Atbalstīja ieceri uzņemt Maskavas latviešu biedrības kori *Tālava*, nodrošināt tā uzturēšanos un aktivitātes Kolka bez maksas, paredzot budžetā Ls 450 viesu ēdināšanai.

Apstiprināja maksas pakalpojumu centrālā Nr. 1 *Par maksas pakalpojumiem kultūras pasākumiem*.

<i>Pasākums</i>	<i>Cena Ls ar PVN</i>
Pasākums (koncerts, izrāde) ar pašvaldības amatiermākslas kolektīvu un novada iedzīvotāju piedāļanos	0,50–2,00
Diskotēka	1,00–2,00
Balle	2,00–3,00
Koncerts un balle	3,00
Viesmākslinieku koncerti, izrādes	0,50–5,00

Bez maksas būs: gadskārtu ieražu svētki (Ziemassvētku ieskājas pasākumi, Lieldienas, Jāni, Jāņu nakts balle, Miķelidiena), valsts svētki, piemiņas dienas – 16. un 25. III., Ģimenes diena, Senās uguns nakts pasākums un balle, velomaratons *Krišjāņa Barona taka*, Leģendu nakts programma, izstādes. Pasākumu dalībniekiem noteica 100% atlaides ballei vai diskotēkai, pensionāriem – 100% atlaides Senioru dienas pasākumā, pirmskolas vecuma bērniem līdz 6 gadiem (ieskaitot) – visos pasākumos, izņemot citu juridisku personu sniegtos maksas pakalpojuma pasākumos.

Noraidīja reliģiskās organizācijas *Kolkas Jūras zvaigznes dievmātes Romas katoļu draudze* līgumu piešķirt finansējumu baznīcas uzturēšanai.

Par Latvijas – Lietuvas pārrobežu projekta

Mana sociālā atbildība koordinatori apstiprināja SIA *Dundagas veselības centrs* sociālo aprūpētāju Dainu Freibergu un par grāmatvedi – SIA *Dundagas veselības centrs* grāmatvedi Agitu Vagenmeisteri.

Apstiprināja Dundagas novada pašvaldības 20.12.2012. saistošos noteikumus Nr. 25 *Par koku ciršanu ārpus meža*.

Atļāva izstrādāt zemes ierīcības projektus nekustamajos īpašumos *Lielozoli* un *Kurči*, saldot tos divās daļās.

Nolēma publisko apspriešanu par nekustamā īpašuma *Zēļu dīķis* (kadastra Nr. 88620070256) daļas nomu rīkot no 10. I līdz 31. I un publiskajai apspriešanai nododamo jautājumu formulēt šādi: «Vai jūs atbalstāt ieceri nodot ilgtermiņa nomā Dundagas novada pašvaldības nekustamā īpašumā *Zēļu dīķis* daļu biedrībai vai nodibinājumam, kura darbība sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai, ja tā vērsta uz sporta atbalstīšanu?».

Atstāja negrozītu Dundagas novada pašvaldības policijas inspektora 19.10.2012. lēmumu Nr. 3-23.1/12/526.

Nolēma slēgt sadarbības līgumus: ar Kurzemes tūrisma asociāciju par sadarbību tūrisma attīstības veicināšanā un tūrisma mārketingā Dundagas novadā 2013. gadā, paredzot Ls 620,70 finansējumu; ar Talsu novada pašvaldību par sadarbību kultūras jautājumos 2013. gadā, paredzot Ls 478,18 finansējumu; ar Rojas novada pašvaldību un Talsu novada pašvaldību par *Ziemeļkurzemes kameralo* darbības nodrošināšanu.

Nolēma slēgt pakalpojuma līgumu ar Talsu novada domi par Talsu Galvenās bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas funkciju nodrošinātāju Dundagas novadā 2013. gadā.

Nolēma 2013. gadā turpināt sadarbību ar Talsu novada Izglītības pārvaldi funkciju īstenošanai izglītības jomā. Turpināt sarunas par līguma summu, iekļaujot budžeta plānā provizorisko summu, kas līdzvērtīga 2012. gada budžetā paredzētajai summai – aptuveni Ls 5000.

Nolēma precīzēt darba uzdevumus Dundagas novada pašvaldības Ilgtermiņa attīstības stratēģijas 2014.–2030. gadam un Attīstības programmas 2014.–2020. gadam izstrādei; saskaņot novada pašvaldības un Kurzemes

mes plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības stratēģiju un Attīstības programmu izstrādes laika grafikus.

Atcēla novada domes lēmumu Nr. 164 28.04.2010. Par *Kolkas ciema ūdenssaimniecības TEP* izstrādes gaitu un piedāļanos ERAF pasākumā 3.4.1.1 aktivitātē «Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotā skaitu līdz 3000». Apstiprināja SIA *FinMan* izstrādāto un iesniegto tehniski ekonomisko pamatojumu *Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Dundagas novada Kolkas pagasta apdzīvotā vietā Kolkā*.

Apstiprināja investīciju projekta Ls 411 298,36 finansēšanas plānu. Kopējās attiecīnāmās izmaksas ir Ls 339 916,00, to skaitā: Dundagas novada domes ilgtermiņa kreditresursi (15%) – Ls 50 987,40, bet ERAF finansējums (85%) – Ls 288 928,60. Neattiecīnāmās izmaksas ir SIA *Kolkas ūdens* līdzekļi (t.i., PVN 21%) – Ls 71 382,36.

Apstiprināja sagatavoto investīciju projekta pasākumu sarakstu. Noteica, ka tehniski ekonomiskā pamatojuma iesniedzējs *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija* ir SIA *Kolkas ūdens*. Nolēma realizēt tehniski ekonomiskājā pamatojumā izstrādāto tarifu politiku, apstiprinot ūdensapgādes un kanalizācijas tarifus. Projektā pievienotās vērtības nodokļa izmaksas finansēs, izmantojot likuma *Par pievienotās vērtības nodokli* normu par priekšnodokļa atskaitīšanu. Nolēma organizēt investīciju projekta sagatavošanu un īstenošanu, nodrošināt projektam vajadzīgās informācijas sniegšanu un cilvēkresursus atbilstoši prasībām, kas izvirzītas ERAF finansējuma saņēmējam.

Nolēma iekļaut budžeta projekta Ls 300 pensionāru apvienības *Sarma* vajadzībām.

Apstiprināja Ls 255 057 investīciju plānu 2013. gadam.

Nolēma 2012. gadā izmaksāt pašvaldības domes priekšsēdētājam atvaiņojuma pabalstu līdzīgi kārtībā un apmēram, kādi noteikti Dundagas novada pašvaldības domes 24.05.2012. lēmumā Nr. 134 *Par atvaiņojuma pabalstiem amatpersonām (darbiniekim)* 2012. gadā.

Piekrita, ka darba tiesiskās attiecības ar pašvaldības izpilddirektoru tiek izbeigtas – pašvaldības izpilddirektoru atbrīvo no amata – 04.01.2013. saskaņā ar darba devēja un darbinieka vienošanos.

Domes priekšsēdētāja amatam neizvirzīja nevienu kandidātu. Jāturpina pārrunas, un jautājums jāskata nākamajā kārtējā domes sēdē janvārī.

Protokolu pārlūkoja Sandra Kokoreviča

Lai nodrošinātu asistenta pakalpojumu pašvaldībā, no valsts budžeta 2013. gadā plānots atvēlēt 1,87 miljonus latu, bet 2014. un nākamajos gados – 1,9 miljonus latu ik gadu, no tiem 10% paredzēti pašvaldībām ar pakalpojuma administrēšanu saistīto izdevumu segšanai.

Plašāks skaidrojums, kā pieteikties asistenta pakalpojumam pašvaldībā no 01.01.2013., pieejams Labklājības ministrijas (LM) interneta vietnē www.lm.gov.lv/news/id/4058.

Videofails par jaunajiem pakalpojumiem cilvēkiem ar invaliditāti pieejams LM *Youtube* kanālā www.youtube.com/watch?v=e1Bnllflq8.

Šogad GMI līmenis – Ls 35

No 01.01.2013. garantētais minimālais ienākumu līmenis (GMI) vienam cilvēkam būs 35 lati mēnesi.

Līdz 31.12.2012. piešķirto GMI pabalstu nepārrēķinās. To paredz 18. XII apstiprinātie Ministru kabineta (MK) Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni.

GMI pabalstu izmaksu nodrošināšanai 2013. gadā plānoti 15,45 miljoni latu, t.sk. 14,52 miljoni latu pašvaldībās un 937,3 tūkstoši latu Labklājības ministrijas (LM) līdzfinansējums par pašvaldību izlietotajiem līdzekļiem GMI pabalsta izmaksām līdz 31.12.2012.

No 01.01.2013. vairs nepiešķirs līdzfinan-

Administratīvajā komisijā

Novada domes Administratīvā komisija 11. XII sēdē Nr. 12 izskatīja 12 administratīvā pārkāpuma lietas.

No tām 1 lietu par pašvaldības saistošo noteikumu Nr. 11 *Par sabiedrisko kārtību* – par atrašanos sabiedriskā vietā ar atvērtu alkoholiskā dzēriena iepakojumu (XII daļas 44. p.) pārkāpšanu, persona administratīvi sodita ar Ls 10 naudas sodu;

2 lietas par pašvaldības saistošo noteikumu Nr. 11 *Par sabiedrisko kārtību* – par sabiedriskas vietas piegrūšanu ar sīkiem sadzīves atkritumiem, saulespuķi sēklu čaumālām (XII daļas 46. p.) pārkāpšanu, personas sodītas, izsakot tām brīdinājumu;

4 lietas par nepilngadīgas personas atrašanos alkoholisko dzērienu ietekmē (LAPK* 171.1 p. 1. d.), 1 persona sodita, izsakot brīdinājumu, 2 personas sodītas ar Ls 10 naudas sodu;

1 lietu par nepilngadīgas personas atrašanos alkoholisko dzērienu ietekmē, kā arī pārkāpums izdarīts atkārtoti gada laikā no administratīvā soda uzlikšanas (LAPK 171.1 p. 2. d.), persona sodīta ar Ls 25 naudas sodu;

1 lietu par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, ja tā rezultātā bērns vecumā līdz 16 gadiem atradies dzērumā (LAPK 173. p. 2. d.), persona sodīta, izsakot brīdinājumu;

2 lietas par alkoholisko dzērienu nodosanu nepilngadīgo rīcībā (LAPK 172. p. 3. d.), 1 persona administratīvi sodita ar Ls 25 naudas sodu, 1 persona – ar Ls 35 naudas sodu;

1 apstrīdēto Dundagas novada pašvaldības policijas inspektora administratīvā pārkāpuma protokolu–paziņojumu par administratīvu naudas soda Ls 50 uzlikšanu par mehānisko transportlīdzekļu pārvietošanās, t. sk. stāvēšanas vai apstāšanās noteikumu pārkāpšanu Baltijas jūras un Rīgas jūras liča piekrastes krasta kāpu aizsargoslā, plūdmalē vai īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (LAPK 57.3 p. 1. d.), komisija lēmumu atstāja spēkā un personas sūdzību noraidīja.

Dace Kurpniece,
Administratīvā komisijas sekretāre

* LAPK – Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodekss.

Zīnas no Sociālā dienesta

Asistenta pakalpojumi Invalīdiem

Jaunajā gadā cilvēkiem ar invaliditāti pašvaldībā nodrošinās asistenta pakalpojumus.

No 01.01.2013. cilvēki ar I un II invaliditātes grupu un bērni ar invaliditāti (izņemot personas ilgstošas sociālās aprūpes institūciju, stacionārā ārstniecības iestādē vai ieslodzījuma vietā) varēs pašvaldībā saņemt asistenta pakalpojumu. Asistents palīdzēs pārvietoties ārpus mājokļa – uz skolu, darbu, pakalpojuma saņemšanas vietu.

Šo pakalpojumu līdz 40 stundām nedēļā varēs saņemt pieaugušie cilvēki ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz *Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀVK)* atzinumu par asistenta nepieciešamību, un 5 līdz 18 gadus veci bērni ar invaliditāti, pamatojoties uz *VDEĀVK* atzinumu par īpašas kopšanas vajadzību smagu funkcionālo traucējumu dēļ.

Lai saņemtu asistenta pakalpojumu, cilvēkam ar invaliditāti vai viņa likumiskajam pārstāvam deklarētās dzīvesvietas pašvaldības sociālajā dienestā jāiesniedz lūgums piešķirt asistenta pakalpojumu. Pieaugušajiem jāuzrāda *VDEĀVK* atzinums par asistenta pakalpojuma vajadzību, bet bērniem – *VDEĀVK* atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību smagu funkcionālo traucējumu

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Vecais gads. Un jaunais

Dažādus cilvēkus lūdzām atbildēt uz trim jautājumiem: kas pērn novadā šķitis ie-priecinošs, kas — nelādzīgs un ko gribētos sagaidīt jaunajā gadā.

Mareks Grīciks, novada domes izpildīdirektors (līdz 4. I)

Gads ir pagājis vienā elpas vilcienā, projektošanā un darbos. Ir vairākas labas lietas.

Kolkā uzstādīts bankomāts, kas bija ilgstoši nepiepildīta vēlēšanās. Bankas pārstāvju izdevās pārliecināt par bankomāta rentabilitāti. Kolkas pārvaldnies operatīvi organizēja bankomāta uzstādīšanu. Rādītāji ir pār-snieguši banķieru cerības.

Uzlabojām Mazās skolas iekšelpu izskatu. Domāju, ka bērni un viņu vecāki tagad ir ap-mierināti ar skolas zāli.

Iz sākts darbs, izstrādājot Dundagas vēstu-riskā centra labiekārtšanas projektu. Tas būs jāisteno vairākus gadus, tomēr jau tagad esmu pārliecināts, ka ieguvums būs lielisks.

Nelabākais notikums? Neapšaubāmi — ilg stošās politiskās peripetijas. Pilnīgs politisks haoss, no kā izriet nesaprātne par tālāko rī-cību izpildstruktūru. Prieķssēdētāju maiņa sarežģī darba apstākļus, un drīzumā atkal gaidāmas pārmaiņas. Neredzu, ka līdz pa-
valdību vēlēšanām kaut kas uzlabosies. Nav uzstādījumu, zudis mērķis. Tādēļ pašvaldības darbiniekiem ir jāiedzēr izturības eliksīrs un jācer uz gaišo nākotni.

Atstājot izpildīdirektora amatū, vēlos pa-teikties darbiniekiem, kas sevi pierādīja par profesionāliem, ar kuriem man izdevās sa-strādāties un kas spēja savu morāli nostādīt augstāk par citu nievām. Ceru, ka to nākotnē novērtēs un ka Dundagas novads vēl varēs lepoties par savējiem un par padarīto.

«... un cilvēkiem labs prāts!»

Edgars Millers, Mazircles lībiešu grupas vadītājs

Salīdzinājumā ar iepriekšējo laiku kaut varbūt nedaudz, tomēr sasparojusies kultūras un sporta dzīve, arī uzņēmējdarbība. Aiz-vien vairāk cilvēku nestāigā nokārtiem de-gumiem, bet ar dzirkstīti acīs.

Visslīktākais, un tas man uzdzēn zosādu, ir vietējo politikānu kēkis, politiskās intri-gas, aiz kurām stāv varaskāre.

Āoti ceru, ka tauta beidzot nāks pie prāta pašvaldību vēlēšanās. Mums tāču ir gana daudz izglītotu, domājošu cilvēku, lai ievēlētu godprātīgus deputātus, nevis atkal intri-gantus un pašlabuma meklētājus!

Ēriks Bērzkalns, deputāts

Par pozitīvāko pernā gada notikumu novadā uzskatu ūdenssaimniecības projekta otro kārtu. Projektu pilnībā gan plānots parbeigt līdz 2013. gada jūnijam, bet lielākā daļa darbu jau paveikti. Dundagas centrā plānots rekonstruēt 5775 m, izbūvēt no jauna 4065 m ūdensvada tīklus, kā arī rekonstruēt 2502 m kanalizācijas tīklu. Apjomīgā rakšanas darbi sagādāja neērtības — gan dubļainās ietves, gan bieži slēgtās neizbraucamās ielas, gan izrakts zālajs, gan nozāgēts iemīlēts koks. Taču trašu sakārtošanā ieguldīti lieli līdzekļi, ievērojams ir Eiropas Kohēzijas fonda finan-

sējums un, pats galvenais, ieguvumu varēs izbaudīt liela daļa Dundagas iedzīvotāju. Pie pozitīviem notikumiem jāmin arī novada iedzīvotāju sasniegumi. Tie ir gan skolēnu sasniegumi mācību olimpiādēs, gan pašdarbinieku, gan sportistu panākumi dažāda limeņa sacensībās, sevišķi jāuzteic vidusskolas jaunieši, kas *Lāses kausā* izcīnīja otro vietu valstī. Nozīmīgi ir arī mūsu uzņēmēju SIA *Līcis* 93 un piensaimnieku sasniegumi, kuru sa-
ražotā produkcija nopietni atzīta dažāda mē-
roga izstādēs. Par pozitīviem notikumiem uzskatu jebkuru mūsu iedzīvotāju panāku-
mu, kas liek izskanēt Dundagas vārdam!

Par slikto nerunāšu, nevēlos jaunajā gadā nest negativismu. Teikšu tikai, ka domes va-dībai un līdz ar to arī domei kopumā pērnais gads nav bijis veiksmīgs.

No vēlu radošu, veiksmīgu, veselīgu Jauno gadu. Tā kā šis ir arī pašvaldību vēlēšanu gads, tad lai iedzīvotājiem izdodas ievēlēt spēcīgu, ražīgi darboties spējīgu domi!

Gunārs Anševics, pensionārs Pitragā

Nekur daudz nebraucu un nepiedalos, vai-rāk dzīvoju Pitragā. Mēs te esam pieraduši dzīvot pietīcīgi un iztikt ar mazumiņu. Kā-reiz šeit bija zivju cehs, 1958. gadā dzīvoja aptuveni 140 cilvēku, 60. gadu sākumā ciemā bija ap 70 ragu lopu, gandrīz katrā saimniecībā pa kādam. Pašlaik ciemā dzīvo ap 30 cilvēku 11 mājas, vasarniekus neskaitot. Skaidrs, ka te veikala vairs nebūs, arī jaunu darba vietu ne. Bet ar dzīvi esmu apmierināts.

Cieminieku galvenā pulcēšanās vieta ir baptistu baznīca. Šeit tagad kalpo jauns slu-dinātājs Nauris Garudiņš, aktīvi iesaista jauniešus. Jauna draudze top Nevezā.

Prieķs par katru darba vietu. Lai Kolkā sa-glābājas veikalai un attīstās zivju cehs!

Agate Pipare, vidusskolas 12. b klases skolniece

Prātā palikusi decembra vidū veiktā lab-darības akcija *Rūķi pār novadiem*, kas, patei-coties Dundagas vidusskolas skolēnu pašpār-valdei un iesaistītajiem skolēniem, izdevās lieliski. Tās laikā katra klase gatavoja vienu dāvaniņu. Visas saliekot kopā, sanācā liela daudzveidība: konfektes, mantiņas, bērnu drēbites, zeķes, cimdi, šalles. Tās mums ar Alisi Rozenbergu uzticēja nogādāt 10 trūci-gākajām Dundagas novada ģimenēm. Kopā ar mums bija arī skolas sociālā pedagoģe Vizma Lagzdiņa. Gandarijums, redzot mazo bērnu smaidus un dzirdot vecāku labos vārdus par paveikto, bija neaprakstams.

Sarūgtinājumu radījusi to Dundagas vi-dusskolēnu attieksme, kas nevēlas paši ie-saistīties ne pašpārvaldē, ne tās pasākumos un projektos. Viņi tikai stāv malā un kritizē aktivākos darītājus un viņu paveikto.

Mana visķīlākā vēlēšanās ir godam ab-solvēt vidusskolu, jo tikai tā es varēšu piepil-dīt savus tālāk izvirzītos mērķus: iestāties

Rīgas Stradiņa Universitātē un tur gan veik-smīgi studēt, gan iesaistīties studentu dzīves aktivitātēs, lai pilnveidotu sevi. To novēlu arī saviem klasibiedriem.

Rasma Sakne, pensionāre Sīkragā

Piekārste, Sīkragā un Mazirbē, Dabas aiz-sardzības pārvaldes virzītā projektā pamā-zām top stāvlaukumi pie jūras, kas veicinās kārtību un iedzīvotāju un viesu labsajūtu. Jādomā, ka Pitraga stāvlaukuma norakto pro-jektu arī īstenos.

Ar tīru entuziasmu vien, Edgara un Veronikas Milleru rosināta, ir sasparojusies pie-krastes sabiedrība. Ir saposts Līvu tautas nams un tā apkārtne, tautas namā notiek pa-sākumi, iedzīvotājiem ir pieejamas kultūras norises, jo Kolka un Dundaga mazo ciemu iedzīvotājiem ir par tālu.

Diemžēl 2012. gads ir beidzies ar pamatīgu sakrāšanu vispirms jau domē, kur pozicija mainās ar opozīciju un otrādi. Tam seko ie-rēdu trīceklis katram par savu krēslu. Tad jau saprotams, ka skats nekā neaizsniedzas līdz piekrastei. Tās problēmas kā bijušas, tā palikušas. Sākotnēji ierēdījai bailēs drebinajās no Aldona Zumberga tēvišķās un cietās ro-kas, bet tad pilnīgi apjuka no Guntas Abajas centieniem iedibināt demokrātiju — pašiem rosināt, domāt un darīt. Tagad... Gan jau ap-jauš, ka ir iešavuši paši savā kājā, un tā nu tagad paklibos līdz jaunajām vēlēšanām — kā deputāti, tā ierēdī.

Novēlā ir ne tikai varas, bet arī ētikas krīze. Kā lai citādi nodēvē rūpīgi gatavoto G. Abajas izbalsošanu viņas atvaijanījuma lai-kā un Adventa laikā?

Mums piekraste ir simtiem zemes īpašnieku, bet tikai varbūt katru desmito varētu saukt arī par saimnieku. Likumos ir pietie-kams pamats, lai no zemes īpašniekiem pra-sītu arī īpašumus apsaimniekot. Taču īpašumi pat ciemu centros ir nepļauti, aizauguši ar krūmiem, caurteces grāvji un Valki ga-diem netirīti. Pārpurvojis pašu un kaimiņu īpašumi, slikti visiem. Novēlā ir visas iespējas nekoptos īpašumus apsekot un slinkos saukt pie atbildības! Uzlīkt dubultu īpašuma nodokli, kas ievērojami papildinātu novada budžetu; piespiedu kārtā (ar tiesas lēmumu) noteikt apgrūtinājumu īpašumos caurteces ūdeņu novādinātai; centralizēti iztīrīt caur-teces grāvju un zaudējumus piedzīt no ze-mes īpašnieku.

Novēlā ir teju 50 km liedags, bet peldvie-ta — tikai Kolkā. Infrastruktūra jāuztur pa-
švaldībai, bet svešā īpašumā līdzekļus ieguldīt nedrīkst. Pašvaldībai būtu jānoslēdz līgums par liedaga apsaimniekošanu ar attiecīgo mi-nistriju, kam valsts vārdā īpašumā skaitās liedags, un tālāk tiesiski jārisina liedaga īpa-
šumtiesības vismaz zonās pretī ciemiem: Sīkragā, Mazirbē, Košragā, Pitragā, Saunagā, Vaidē un Ušos. Protams, budžetā jāpāredz finansējums šo darbību nodrošināšanai.

Jau četrus gadus apstājies Kolka sporta halles projekts. Ja pirmās kārtas pabeigšanai pēc aplēsēm vajadzētu Ls 70 000, tad, budžetu veidojot, būtu jāizskata šāda iespēja. Līdz šim arī nav piesaistīti līdzekļi ar projektu starpniecību. Vēlēšanu apvienības *Novadnieki* priekšvēlēšanu programmā bija solīts videjā termiņā turpināt un pabeigt Kolka sporta halles celtniecību. Kas ir vidējais termiņš?

Par šādu iespēju — dejet savos un tur-
klāt jaunos tautas tērpus — sapnojam 4 gadus. Un tas ir noti-cis! Šī iespēja ir radusies, piedaloties Eiropas Savienības (ES) Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai projekta *Lauku ekono-mikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana* vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā. Tā ir veiksme un reizē arī prieks par to, ka šajā projektā mūs atbalstīja un ka sa-vas ieceres spēsim īstenot. Tas dos iespēju uzstāties savā skolā, novadā, piedalīties deju

Kad tas sākas un kad beidzas? Ierosinājums arī pārējiem deputātiem — izlasīt un skaid-rot priekšvēlēšanu programmu izpildi, kur cilvēks, pamatiedzīvotājs un viņa intereses bija izvirzīts uzmanības centrā.

Gaidis Bērziņš, 11. Saeimas deputāts

Dundagas novads samērā veiksmīgi pār-varējis krīzi, ja atcerēsimies, ka novadam sa-
karā ar a/s *Latvijas Krājbanka* bankrotu diez-
gan ievērojama naudas summa palika bankas kontos. Pašlaik Dundagas novads no šī stā-vokļa tīcīs laukā un tas nav kavējis palielinā-ties budžeta ieņēmumiem un to prognozēm.

Novada politiķiem vajadzētu būt daudz vienotākiem vietējo iedzīvotāju interešu pārstāvībai un aizstāvībai. Intereses arī ne-lielā novadā var būt dažādas, bet tām visām jābūt vērstām uz attīstību. Jebkura politiska nestabilitāte, droši vien arī intrigas, neveici-na attīstību. Tas ir sliktākais 2012. gada.

Kopīgi vajadzētu pastrādāt, lai Dundagas uzņēmēji būtu vienotāki, lai kļūtu par vērā ņemamu sadarbības partneri domei. Tas ma-zinātu arī dažādas politiska rakstura proble-mas un intrigas.

Dženeta Marinska, uzņēmēja

Gads iesākās Kolka Cool zīmē. Filma Kolkas tautas namā janvārī pulcēja pilnu zāli. Laba, mākslinieciski augstvērtīga. Mumis, kolcenie-kiem, laba atpazīstamība: *Kolka Cool* ikviens latvieša mutē.

Tas, kas notiek mūsu novada vadībā, godu nedara. Cīlēki, kam ir uzticēts gādāt, lai novēlā iedzīvotājiem būtu patikamāk un labāk dzīvot, uzvedas kā smilšu kastē sakāpuši bērni, mainot vietām klucišus... Ilgi vīkšķītāis novada attīstības plāns sanācis tik bezspē-cīgs, ka nav pie krišībām laižams.

Āoti ceru, ka pašvaldību vēlēšanas dos ar gaišu prātu apveltītus tautas priekšstāvju un tālredzīgu vīziju novada attīstībai ar labi izgaismotu ceļu un signālstabīniem, lai ne-novirzītos no pareizā kursa.

Asja Felta, deputāte

Labākais novadā manā izpratnē ir novada kultūrvēsturisko ēku uzturēšana un atjauno-
šana. Cienot un mīlot tautas vēsturi, turpināti remontdarbi Kubalu skolā-muzejā un Dundagas pili. Paldies šo namu saimnie-kiem — Ivaram Abajam un Baibai Dūdai!

Paldies par krāšnajiem tēriem, stalo stā-ju, vieglo soli, prieķi un azartu dejotāju acīs Dacei Treinovskai un Dainai Miķelsonsei! Priekš par mākslas skolas audzēkņu un viņu skolotāju sasniegumiem starptautiskās skatēs, par Dundagas volejbolistiem Pēteri Auk-
mani un Rolandi Ozoliņu — Latvijas čempio-niem, Latvijas kausa ieguvējiem.

2012. gada sliktākais notikums — domes priekšsēdētāja *tukšais krēsls*, uz kuru pat ne-virzā kandidātus. Domāju, ka šī *dreifešana* tumšos ūdeņos kavē novada attīstību un ir po-litiska bezatbildība.

2013. gadā novēlā novada iedzīvotājiem būt veseliem, būt katram savā vietā atbilstī-giem, strādīgiem, izpalīdzīgiem, cienīt un mīlēt ne vien sevi, bet arī savus kaimiņus, darbabiedrus un vienkārši cilvēkus, atrast prieku un spēku ne vien darbam, bet arī sa-turīgai atpūtai.

Ja novēlā būs krieti cilvēki, novadam būs arī nākotne.

Apkopojā Alnis Auziņš un Diāna Siliņa

Sapņi piepildās

Pirms Ziemassvētkiem vidusskolas 9.-12. klašu tautas deju kolektīvs saņēma jaunus tautas tērus, un tajos pirmo reizi uzstājās Ziemassvētku koncertā skolā.

Ciemos

Sīkrams

Turpinot iesākto, vispirms pabeidzam pārlūkot «nodzeltējušas lappuses» un tad domā vārdu cieminiekiem, no kuriem par pēdējo mohikāni saucams Vilis Priede, kas te nodzīvojis visu mūžu un joprojām iet jūrā — jau 60 gadus.

Ciema dzīves ainīgas

pirms Otrā pasaules kara

Saprotams, salīdzinot ar Sīkragu, pat vismazākie Rīgas jūras liča rietumu piekrastes ciemi var justies it lepni, jo — kaut vai tos pašus brētliņus — tie nenozvejo neko daudz mazāk. Bet, kad palūkojamies, cik brētliņu nozvejo Kurzemes krasta ciemi uz dienvidiem no Sīkraga, lūk, tad Sīkraga brētliņu daudzums paceļas kā kalns, kas negaidot sējas augšup no klaja līdzenuuma.

Šīs domas iztraucē visādi trokšni, kas nāk no Sīkraga valguma, kur nule izvilkti malā motori ar plekstēm. Zirgi velk ratus ūdeni pie laivām, kur jau gaida vīri, ie-krāvuši zīvis kastēs. Citi nes krasītā zvejas rīkus — virves un vadīnus (tīklus, ar ko plekstes velk). Arī sievieši palīdz saviem zvejniekiem, kur un kā vien varēdam, tāpat bērni. Un pa vidu maišās uzpircēji, solīdami, līgdami un kaulēdamies, jo negrib maksāt 6 vai 7 lati par kasti, cik prasa zvejnieki.

Pieeju kādam zvejniekiem, kas savas zīvis jau iekravis ratos un pašlaik kēras pie groža, lai brauktu mājup. «Dievs palīdz! Vai šodien laba zveja?»

«Paldies, tāds nieks ir — kādas 2, 3, 4 kastes uz motora».

«Nu kā jums tagad vispārīgi ar zveju iet, vai tāpat kā daudzās citās vietās, kur zvejnieku paliek arvien mazāk?»

«Nē, beidzamajos gados mūsu ciema zvejnieki nav gājuši mazumā».

«Vai maz citādi tagad var būt, kad valdība tik ļoti rūpējas par zvejniekiem? Nu tikai pašiem zvejniekiem jācēsas, lai varat būt valdības rūpju cīņīgi».

«Ar to cenšanos tā pagausāk mums iet, bet — kas lēni jūdz, tas tālu brauc».

Lai Dievs palīdz, ka sīkradznieki reiz būtu pamatigi sajūguši un tad ar šo jauno jūgumu — ar nodalas nodibināšanu pie Kolkas zvejnieku kooperatīva — nu varētu jo tālu tikt!

Ieeju ciemā, nonāku Pētera Biezbārža mājā, ko sauc par Pentēm. Gar mājas laukiem jūras pusē daudz smilšainu pauguriņu. Saimnieks pastāsta, ka tie radušies pie žogiem, kur vējš smiltis sadzinis. Un kādā vietā, kur uz viena paugura izaugusi kupla priede, reiz atradusies Pentu istaba. Toreiz kāpas vēl nebijušas krūmiem apaugušas un vējš istabu ieputinājis smiltis. Vajadzējis rakšus atrakt logus un durvis, lai var staigāt un redzēt.

Pentē 2 zirgi, 5 govīs, 90 pūrvetas zemes, no tām 6 aramas (2 tikai nupat uzplēstas), 40 — pļavu. Negals ar mežacūkām, kas izrakņa kartupeļus.

Runājot par sīkradznieku darba dzīvi, jāņem vērā, ka viņi strādā ne vien jūrā, bet arī zemes darbos. Vasarās daudz pūļu prasa pļavu nokopšana — uz zemes un plekstu vilkšana jūrā.

Plekstes pārdod gan tūdaļ svaigas, gan vēlāk — cieti vai mīksti žāvētas.

Daudz zivju sīkradznieki pārdod pa trešdienām Dundagā, kad tur nedēļas tirgus. Tomēr vairāk paņem uzpircēji tepat ciemā un tad iztirgo pa malu malām. Varbūt uz priekšu, rosiņi darbojoties zvejnieku kooperatīvu nodalai, arī lielākā daļa no līdzšinējās uzpircēju peļņas nonāks pašu zvejnieku rokās. Ja viss iet pareizi, un visam ir jāiet pareizi, tad nemaz citādi nevar būt.

Kooperatīvam gan Sīkragā nav pašam savas žāvētavas, ir tikai salītava, kur no brētliņiem taisa kīlavas. Taču kooperatīva nodalas darbību tas neko daudz nekavē, jo pagaidām iespējams īrēt privātu žāvētavu.

Ciemā ir arī vismaz 3 dižvadi, no tiem viens pieder pieciem, 2 — sešiem zvejniekiem katrs.

Ja nu kāds gribētu šo ciemu gleznot, lūk, tam būtu jāglezno daudz māju meža ielokā. Mājas visvairāk pelēkas, kā jau koka ēkas pēc

pieciešamību, skolu atvēra 1. decembrī 1932. g., un Ventspils aprīņķa skolu valdeš. g. 26. jūlijā sēdē arī principā piekrita šādas skolas pastāvēšanai Sīkragā. Pagastam pašam skolotājs nav jāalgo. Bet Dundagas pagasta padome 30. septembra š. g. nolēmusi atzīt, «ka Sīkraga skola drīzumā nebūs vajadzīga, jo ar Mazirbes pamatskolas pārņemšanu valsts uzturēšanā šī skola ievērojami paplašinās ar visām labierīcībām». Bet šīs «labierīcības» taču nenovērsīs Sīkraga un Jaunciema zvejnieku lielo nabadzību un nesamazinās lielo attālumu līdz Mazirbes skolai. Šogad Sīkraga skolā 34 skolēni. Vaj lai viņus dzēn uz tālo Mazirbes skolu? Nav ne ar ko attaisnojama pagasta pretošās dot Sīkraga skolai malku, gaismu, nedaudz trūkstošos galbus un maksāt nelielu īri par telpām. Tāpēc cerams, lielais pagasts savu ieskatu grozīs.

Ventas Balss, piektdien, 1933. gada 27. X, Nr. 81, KSM

jis labību.

Senos laikos sausā laikā ciemā bieži izcēlās ugunsgrēki, arī pirmā Jaunklāvu māja nodega, jo blakus bija rija, un tā reiz pārkurināta. Lai turpmāk izsargātos no nelaimes, starp dzīvojamo māju un pārējām ēkām sastādīja lielus kokus. Man te ir simtgadīga gatve, es to sargāju. Te arī liepas ir speciāli stādītas. Tādi lieli koki ir arī Pentēs un Ķelķos.

Šī, pašreizējā ēka, ir celta 1926. gadā, bet tā jau ir trešā dzīvojamā māja uz Jaunklāvu zemes. Te bija vecā mājvietā blakus.

Vēl bija zvejniekoplavas, ko vecsaimniecībām iedeva klāt. Tas viss bij pirkts par 1600 rubļiem. Kaut kādu naudu Straumers laikam bija iekräjis. Parasti īema bankā aizdevumu. Viņam vēl bija 1200 latu aizņēmums, kad cēla pašreizējo māju. Kuntraktā arī teiks, ka saimnieks drīkst izbraukt jūrā ar divām laivām, lai gan Straumers bija Mazirbes draudzēs ērgelnieks, nevis zvejnieks, ienācis no Gipkas puses.

Straumerus Pirmā pasaules kara laikā izdzina no šejienes ārā, viņi atgriezas pēc pusotra gada. Bet karavīri, prom ejot, jauno māju bija nodedzinājuši. Varbūt viņiem bija piemeties tīfs? Tas bija ap 1916. gadu. Atgriezušies Straumeri ātri uzceļuši kleti, paši pirmajā ziemā dzīvojuši zemīnā, zem kalna apakšā bijušas ejas. Nu jau laikam tās sabrukušas.

Plimskara lalki vletējo atlīnās

Zvejnieku dzīve

Harijs Priedēts, dz. 1930.g. Puķītēs, pastāvīgi dzīvojis Sīkragā līdz 1954. g.: — Ulmaņlaikā viss bija dārgi. Naudiņas trūka, bet degviela, visas zvejas lietas bija jāpērk pašiem. Švaka dzīve bija, sliktāk nevarēja būt. Katra butīte bija pašam janotīra, labi, ja kāds nopirkts. Satiksmes lāgā nebija. Pa smilšaino meža ceļu brauca uz Lielirbi, Mazirbi. Reizēm arī pa jūrmalu

Zivis paši apstrādāja, kūpināja, salika smuki kastītēs un veda uz Dundagas tirgu. Mēs dundadzniekus saucām par kalna cilvēkiem. Bija tādi, kas no kalna brauca pēc zivīm pie mums. Tie, kas gribēja svaigās, jūrmalā gaidīja, kad motorlaivas nāk malā, lika muciņās. Butes jau bija galvenās. Drusku lielākas nekā Kolka. Mēs tās saucām par lestēm.

Zigrīda Priedē: — Vecos laikos zivis arī mainīja pret ko citu ar kalnu. Atceros, rudenī mainīja mēcas pret miltiem, graudiem.

V.P.: — Tēvs gāja arī jūrā. Kādējā, 20. gados, abi ar Harija Priedēša tēvu vienā laivā zvejoja. Nekādas vinčas toreiz nebija. Ar mugurām laivas stūmām jūrā.

H.P.: — Vīri vienā laivas malā, otrā, saņem rokas kopā, sasprindzīnās un atmuguriski stumj — reizē, reizē. Tas bija smagi, visa āda nogāja nost. Tēvam mugurā pat bija iedobe no laivas stūmšanas.

V.P.: — Atkarībā no laika, no vēja laivas izvilkta pilnībā, līdz kāpam augšā, vai arī ne. Ja bija lēns vējš, drošs, tad drusku pavilkā āra un atstāja arī ūdeni. Toreiz jau nebija tādu laika prognožu, bet vecie zvejnieki bija gudri, mācēja noteikt, kāds būs vējš. Laivas bija divas zortes. Sīkragā malā vilka mazākas laivas, kas vieglākas, smagākas gāja iekšā Lielirbes upē. Sievas no rīta ar zirgiem aizveda vīrus līdz Lielirbes upei, vakarā atveda atpakaļ.

Pirms kara bijušas 4—5 kūres, kooperatīva šķūņi, kuros uz vietas ražojuši kīlavas — no zivju pīrmapstrādes līdz pat bundžām, vāko-tājai arī bijuši. Tie bijuši privātie uzņēmēji. Viņos līdz pirms kara kooperatīvs bija uzce-lis lielu šķūni tieši pepināšanai, tur bija liels privātais ceplis, laikam piedereja Anzenavam. Karsti nokūpināt var pa dažām stundām.

R.S.: — Tagad kūri sauktu par cehu — liels, garš šķūnis zivju pīrmapstrādei, sālīšanai. Nobeigums blakus lappusei.

• Kulšanas talka Jaunklāvos. Pirms I pasaules kara. Iespējams, ka labajā pusē augšā pa vidu ar lakatiņu galvā ir redzama Straumeru meita Veronika. Šķūni — kuļmašīna. Pārvietojot to vilka 6 zirgi. Pa kreisi dampis, to vilka 8 zirgi.

Foto no V. Priedes albuma

V. Priede: «Jaunklāvos kūla līdz 1949. gadam. Man, tādam puikam, patika zem sīksnām līst cauri. Pieaugušie rājās. Dampim bija skanīga svilpe. Kad Mazirbē nopūta, tad Sīkragā dzirdēja».

Zigrīda Priedē: «Graudi nāca trīs daļas: lielie, vidējie un vismazākie, kam mēdza būt klāt arī nezāles. Malku piegādāja saimnieks. Vienmēr tuvumā bija aka, kādam bija jāpienes ūdens. Tā kā dampis darbojās ar tvaiku, tad ūdeni vajadzēja daudz. Labībai vajadzēja būt sausai. Kūliņi uz lauka stāvēja, kamēr izjuva. Izkultos graudus varēja uzreiz glabāt.

Kulšanas laikā vēl piedalījās pats dampjmeistars, divi iekšā laidēji, divi ar dakšām deva uz kuļmašīnu, 3—4 bija pie saliem — īema nost, viens apakšā grāba nost pelavas, divi nesa maius, turpat pie labības maišiem grozījās arī pats saimnieks.»

daudzu gadu spītešanas vējam, lietum, saulei un sniegam. Taču netrūkst arī krāsotu istabu, un ir pat divi vienstāvu kieģeļu nami. Būtu attēlojami arī šejienes žogi, ar īpašu spilgtumu zīmējot še tā sauktos sāmu žogus, kas gan taisīti no kārtīm, taču ne limeniski, bet pazīvīlus.

Ar vairākiem zvejniekiem sarunājoties, dzirdu, ka viņi paši sava ciema ļaudis raksturo par diezgan lepniem. Sīkradznieki esot sparīgi taisītāji: taisot lepnas mājas un lepnus parādus. Cits par citu gribot uztaisīt lepnāku māju, tāpēc gandrīz visi esot valstij lieli parādnieki.

Tomēr nesāksim lieki raizēties, jo vajag ticēt, ka sīkradznieki savus parādus godam samaksās.

Vīlis Veldre. Dzīve pie jūras. R., LKF, 1991, Kubalu skolas-muzeja (KSM) krājumi

Dundagas pagasts pret zvejnieku skolu

Grūti būtu atrast nabadzīgakus zvejnieku ciemus, kā Dundagas jūrmalā. Bieži nav mai-zes, nav drēbju un apavu, nav līdzekļu, ar ko aizsūtīt bērnu uz kādām skolām. Šo ļauno apstākļu dēļ arī Sīkraga un Jaunciema zvejnieki 1932. g. lūdza Ventspils aprīņķa skolu valdi un izglītības ministriju atvērt Sīkragā pirmās pakāpes pamatskolu. Ministrija atzi-na šādas skolas un skolotāja atalgošanas ne-

pieciešamību, skolu atvēra 1. decembrī

1932. g., un Ventspils aprīņķa skolu valdeš. g. 26. jūlijā sēdē arī principā piekrita šādas skolas pastāvēšanai Sīkragā. Pagastam pašam skolotājs nav jāalgo. Bet Dundagas pagasta padome 30. septembra š. g. nolēmusi atzīt, «ka Sīkraga skola drīzumā nebūs vajadzīga, jo ar Mazirbes pamatskolas pārņemšanu valsts uzturēšanā šī skola ievērojami paplašinās ar visām labierīcībām». Bet šīs «labierīcības» taču nenovērsīs Sīkraga un Jaunciema zvejnieku lielo nabadzību un nesamazinās lielo attālumu līdz Mazirbes skolai. Šogad Sīkraga skolā 34 skolēni. Vaj lai viņus dzēn uz tālo Mazirbes skolu? Nav ne ar ko attaisnojama pagasta pretošās dot Sīkraga skolai malku, gaismu, nedaudz trūkstošos galbus un maksāt nelielu īri par telpām. Tāpēc cerams, lielais pagasts savu ieskatu grozīs.

Ventas Balss, piektdien, 1933. gada 27. X, Nr. 81, KSM

Līvō āiga • Līvu laiks

Hāniešu zemē • Hān mōl

Ziemassvētku nedēļu kopā ar 6 citiem lībiešiem pavadiju Igaunijas dienvidaustrumos, hāniešu zemē, 16 kilometrus uz dienvidiem no Voro (igauniski Võro, latviski lie-to arī Veru), lai iepazītu vietējo kultūrvidi un mācītos lībiešu valodu.

Leģenda vēstī, ka, beidzoties ledus laikmetam pirms 10 000 gadiem, visi somugri dzīvojuši vienkopus un runājuši vienā valodā. Hānieši joprojām gadus skaita no teiksmainā brīža, kad gaura iznesusi pasaules simbolu – olu – no ūdens dziļumiem, tā veidojoties sauszemei. Teika par šo notikumu attēlota unikālā mākslas darbā, izgrebtā un apgleznotā kokā, kas atrodas Munamegi (Munamägi).

Hānjā (Haanja) ieradāmies 10225. gada visīsākajā dienā. Mūs sagaidīja ar milzīgu uz ugunskura vāritu grūbu katlu. Ēst vajadzēja no koka šķindeljēm, atlaužot gabaliņu, ko izmantojām par karoti. Tā kā pieturejās gan drīz 20 grādu sals, mūs pamācīja, lai uzliekam nedaudz ēdienā, jo tad tas tik ātri neatdzīs. Pēc ēšanas *traukus* sadedzinājām ugunskurā.

Uguns ir jākurina visu nakti līdz pat sau-les lēktam deviņos rītā, lai palīdzētu saulitei noturēties un dienas neklūtu vēl īsākas. Kādu brīdi pie ugunskura bija salasijušies ļoti daudz cilvēku, arī sievietes un bērni, katrai atnēsis kādu cienastu. No Setu zemes bija ieradies karalis ar sava amata simbolu – milzīgu ozolkoka nūju, pie kurās piesietas amata lentas. Bijām liecinieki, kā ugunskura gaismā atritināja un pārlasija pirms 7 gadiem no-

slēgto setu un hāniešu savstarpejās atzišanas līgumu. Pēc tam to atkal rūpīgi atlika atpakaļ lādītē.

Setu karali ievēl katru gadu augustā viņu tradicionālos svētkos. Vēlēšanas ir ļoti demokrātiskas: kandidātiem rokās ir garas virves, un katrs atbalstītājs pieķeras pie sev vēlamā karala virves. Pie kura virves vairāk cilvēku, to ievēl svarīgajā amatā. Karaļa zizli nodod tā jaunajam īpašniekam (protams, var ievēlēt arī atkārtoti). Tūlīt pēc tam kāda no sievietēm pie tā piesien jau iepriekš sagatavotu lento. Vēlēšanām nav vecuma ierobežojumu.

Setu karalis pie hāniešu ugunskura nepaliek visu nakti, atvadās arī sievietes un bērni. Uguni sargāt paliek vien stiprie vīri, arī viens no mūsējiem. Pārējie atgriežas no rīta, lai sagaidītu saullēktu. Dienas garums paliek nemainīgs 3 dienas.

Pēdējās dienas vakarā ar tradicionālām dziesmām, maskām, dejām un rotājām pavadījām Veco gadu. Jaunais, 10226. gads, iestājas jau 24. decembrī, jo saulite tad ir pakāpusies par gaiļa soļa garumu augstāk un diena kļuvusi nedaudz garāku.

Hānieši ļoti rūpējas par savas kultūrvides, valodas un tradicionālā dzīvesveida saglabāšanu. Astoņas reizes gadā viņi svētājā kalnā

svin senos svētkus ar dažādām darbibām, kas veicina jauniešu ieinteresētību par seno kultūru un dzīvesveidu. Te jāpiebilst, ka arī mūsu senos svētkus svinēja apmēram tajos pašos laikos: Ziemas saulgriežus, Meteņus, Māras dienu, Ūsiņus, Vasaras saulgriežus, Jēkabus, Mikelus, Mārtiņus. Hānjā joprojām populāras ir senās dūmu jeb melnās pirtis, kurās nav skursteņu un uguns pa tiešo silda pirts akmeņus. Arī jaunās pirtis cel, izmantojot senās tradīcijas un celtniecības paņēmienus. Pirtis izmanto arī gaļas žāvēšanai. Jaunāks lopiņš jākūpina diennakti, vecāks – 2 diennaktis. ļoti daudzi hānieši audzē pa vienai cūciņai pašu vajadzībām. Pirts ir ne tikai fiziskas, bet arī garīgas attīrišanās, rituāla vieta. Lai nesabojātu pirts dabisko

• Hāniešu leso – plīts, sildmūra un mūriša apvienojums.
• Hān leso – plīt, lemmīr ja piški mīr īdkubis.

Kad kūrēs nestrādāja, tad tur rīkoja godus, kā kristības, kāzas. Kūres vairs nav saglabājušās. No Anzenava kūres vēl daļa bija saglabājusies, to izmantoja par kūti, bet tagad viss sabrucis.

Bija lieli un mazi tīklu glabājamie šķūņi. Jaunklāviem arī bija tāds. Viens zemē iebrucis laivas gals vēl saglabājies, kur bijis laivu šķūnis.

V.P.: — Pirms kara pārvarā bija cieti kūpinātas butes. Tad jau katrs mājās taisīja, katram bija dūmnamiņš, sievās kūpinātās butes veda uz Dundagas tirgu. Lībieši butes sauca par lestēm, mēs vairāk par plekstēm. Par butēm sauc tagad, pēdējā laikā.

Reņģes arī zvejoja — ar tīkliem. Brētliņas

ar tīkliem zvejoja. Brētliņu bija daudz, tā bija galvenā izejviela kūrēm — no brētliņām taisīja kīlavas. Kad es tāds puika biju, tad menčas ar āķiem zvejoja. Es pats gan ne. Uz āķiem lika mazus reņģu gabaliņus, es dabūju vērt virsū.

Slikuši arī bija. Es to neesmu pieredzējis, bet māte stāstīja. Redz, tīkli, pārējie zvejas rīki, viss jau maksāja milzīgu naudu. Gāja ar visiem vējiem jūrā, bet jūru tu neuzvarēsi. Glābjot zvejas rīkus, noslika arī.

— Kā vecos laiko laivas pa ziemu glabāja?

V.P.: — Uzvilkā kāpās augšā, motorus ieziemoja. Pavasarī laivām visu apaugumu notirja un nodarvoja.

• Pie ugunskura. • Pērāndōks jūs.

smaržu, tajā nelieto ne šampūnu, ne ziepes. Pirtis parasti cel ūdenskrātuvi tuvumā, jo tā ir gan drošāk, gan ērtāk. Mūsu ciemošanās reizē pat trīsgadīgu bērnu peldināja ālingī. Jaunām meitām ir jāpaspēj perti atstāt līdz pusnaktij, jo tad velns ierodas izraudzīt sev līgavu. Velns parasti nes sev līdzi dāvanas, un, ja tās pieņem, jākļūst par velna sievu. Reizēm izdodoties melno vīru piemānīt, izvēloties dāvanas pa vienai un katru lēni apskatot un par to runājot. Tā pāriet laiks, kāmēr gaiļi sāk dziedāt, un velnam tukšā jādoras atpakaļ uz eili. Tā kā pirts kurināšana ir laikietilpīga, to savās majās kurīna apmēram reizi mēnesi, bet tuvākie draugi un kaimiņi perti apmeklē kopīgi katru reizi citās majās. Hānieši ir uzrakstījuši pieprasījumu, lai melno dūmu perti iekļautu UNESCO nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā.

Dzīvojamajā majā sastopams savdabīgs, vienīgi dienvidastrumu Igaunijai raksturīgs apkures veids — leso. Tas ir plīts, sildmūra un mūriša apvienojums. Pie sildmūra ērti žāvēt veļu, bet uz mūriša aukstā laikā var sasilīties, uz tā var pat gulēt, kā arī žāvēt apavus vai kaltēt augļus. Visa sistēma silt, kurinot plīti. Lai gan daudzas mājas ir atjaunotas, tajās ievilkta centrālpakure, tomēr atjauno arī leso, un vietējie priekšroku dod uz malkas plīts gatavotam ēdienam. Hāniešu princips ir nevis pakļauties svešajam, bet gan civilizācijas labumus pielāgot sev un likt tiem kalpot tradicionālajam dzīvesveidam. Modernās informācijas tehnoloģijas lauj strādāt majās ne vienam vien hānietim. Šeit dzīvo gan pazīstamu žurnālu galvenie redaktori, gan pasākumu rīkotāji, gan datorspecialisti, gan arī Baltijā lielākās iesala ražotnes īpašnieks. Hānjas paugurainā, mālainā zeme ir maz pieņērota lauksaimniecībai, tādēļ tur vienmēr bijusi attīstīta arī amatniecība. Mūs mācīja noteikt dažādu koku koksni, apgūvām arī prasmi no tāss un koka izgatavot noderigus priekšmetus.

Hāniešu apvienības vecākais ir bioloģisks zemnieks, kam pieder 160 ha zemes, no tiem 110 ha ir lauksaimniecībā izmantojama, pārējais — mežs. Tā kā zeme ir kalnaīna, visa arāzeme ir sadalīta 51 laukā. Daži no tiem

ir tikai 0,3 ha lieli. Ja lauka slīpums ir lielāks par 10 grādiem, nedrīkst lietot kūtsmēslus (minerālmēslus un augu aizsardzības līdzekļus bioloģiskie zemnieki vispār nedrīkst lietot). Saimniecībā audzē rūdzus, miežus, kviešus, auzas, zirņus, pupas, ābolīnu, kartupeļus, precīzi ievērojot augu sekū. Meža dzīvnieki laukus nepostot, nekā īpaši pret tiem neaizsargājoties. Saimniekiem pieder vairāk nekā 10 sīvēnmāšu. Viņš pārdomā 7 nedēļas vecus sīvēnus, pēc kuriem ir liels pieprasījums, jo cilvēki prot novērtēt lopīnu, kas ēdis tikai dabīgu pārtiku un dzīvojis dabīgos apstākļos. Daļa sīvēnu atceļojoši arī uz Latviju. Nobaro tikai pašu vajadzībām, gaļu netirgo. Toties saimniecībā var iegādāties dažādus miltus, un drīzumā tur rāzos arī pārslas. Ir arī galas liellopi, kas noēd zāli plātības, kuras nevar apstrādāt.

Kopš 2009. gada visā Voro novadā darbojas valodu ligzdas. Bērnus mudina apgūt vietējo dialektu. Vairākos bērnudārzos audzinātājas ir apmācītas strādāt ar bērniem hāniešu dialektā. Tājos dārziņos, kuros audzinātājas nav izskolotas, reizi nedēļā strādā valodu ligzdas projekta autore. Ir svarīgi, lai dialektā runātu ne tikai mājās, bet bērni tajā sarunātos arī savstarpēji. Par igauņu literārās valodas apgūvi nav jāuztraucas, to ikviens apgūst tāpat no plašsaziņas līdzekļiem. Arī skolas ir vietējā dialektā stundas. Hānieši ir neizpratnē, kā lībieši nav spējuši bērniem iemācīt valodu, ja paši to pratūsi.

Hāniešu tautasnams, līdzīgi kā lībieši, ir celts pirms kara par saziedotiem līdzekļiem. Pašreiz ar piesaistīto Eiropas Savienības finansējumu ēku remontē, top telpas bērniem valodas nodarbībām, ansambļiem un citām vajadzībām. Apkurei paredzēts ierīcot zemes siltumsūknī un krāsnis kurināt tikai ļoti aukstā laikā.

Mazajām tautām ir jāturas kopā. Kopš 2006. gada regulāri notiek triju tautu — hāniešu, setu un lībiešu — spēles. Aizvadītā vasārā tās notika pie mums, Mazirbē. Jaunajā gadā tiksīsimies Hānjā.

Lienītes Iesālnieces teksts un foto

— Vai pirms kara tīklus pret pūšanu neapstrādāja?

V.P.: — Neko neapstrādāja, jūrmalā uz vābam žāvēja, un viess. Cik ilgi kalpoja, tik kalpoja.

— Iztika bez kīmijas?

V.P.: — Jā, bet visu laiku bija jālāpa. Ziemā lāpīja, es pats arī esmu. Kalpoja jau diezgan ilgi.

— Vai Ulmaņlaikos kuģi gar Sīkragu braukuši, arī tādi, kas veduši pasažierus?

V.P.: — Zinu tikai to, ka kokmateriālus veduši. Ar laivām pie kuģiem pieveduši klāt papirmalku, baļķus gan ne. To esmu dzirdējis.

— Cik pamatīgi aizsalst jūra?

V.P.: — Māte stāstīja, ka tā aizsalusi, ka braukuši ar zirgiem pāri uz Sāremā. No Sāmsalas veda strādniekus šurp fabrikai — kūrei, kur kīlavas taisīja. Divas sāmsaliešu meitas te ieprečējās: viena Klāvos, otrs Seskoši. Tagad arī kādreiz ir bargas ziemas, bet vai ar zirgiem varētu braukt, nezinu.

Alnis Auziņš

Autors saka lielu paldies par atbalstu raksta tapšanā Ivaram Abajam, Vilim un Zigrī dai Priedēm, Harijam un Lidijai Priedišiem un Rasmui Saknei!

Turpinājums nākamajā numurā

Piemiņai

«Šiem kokiem ir mūžibas cena...»

Ar šiem Skaidrītes Kaldupes vārdiem pirms gadiem 10 Vilnis Mitlers mūsu avīzē atskatījās uz Dundagas stādaudzētavas 40 gadiem. Pagājušā gada nogalē godāja-mais mežkopis uzrakstīja vēl pāris rindkopu par sava mūža darbu — stādaudzētavu un tās strādniekiem. Pateicību, novēlējumu, visa padarītā kopsavilkumu.

1997. gadā, saņemot apbalvojumu *Par mūža ieguldījumu Dundagas pagastam*, Vilnis Mitlers sev raksturīgajā patiesajā pieticībā teica: «Man kaut kā laimējies ar priekšniekiem, kuri ļāva strādāt, un ar cilvēkiem, kas prata strādāt. Es tikai piedalījos darbā».

Par stādaudzētavu

*Un kad jūs mani projām aizvedisiet
Un baltā smilšu kalnā atstāsiet,
Es kādreiz atnāšu... Uz briði ūsu...
Lai redzētu, kā maniem kokiem iet.*
Ārija Elksne

1963. gada 20. aprīlī nodibina Dundagas MRS stādaudzētavu, lai audzētu stādus gan valsts mežiem, gan kolhoziem. Visi strādājošie ari bija augstākās raudzes meistari: viri Arnolds, Eidis, Jānis, Edvīns un varena sievu buķete — trīs Veltas, Alda, Elza, Vēra, Mirdza, Gunta, Zenta, Ilga, Dzidra, Margita. (Lai piedod man, ja esmu kādu piemirsīs!) Un priekšniecība, kas visādi atbalstīja un ļāva strādāt: Siliņš, Lauciņš, Bulle, Ozola, Kronbergs.

Mums nebija ne traktora, ne lāpsta! Bet atbildība un apziņa, ka spējam tikt galā.

Ar ko sākām? Ar to, ka likvidējām sakņu un sēklu nezāles, novācām akmeņus, planējam, sejām un stādījam. Gadījās arī neveiksmes un kļūdas.

Visu taisījām pašu rokām, sākot ar kapļiem un stādāmajiem kīliem un turpinājumā izgatavojot mašīnas un mehānismus, kas pilnībā konkurēja ar ārzemju paraugiem. Vienkārši — to visu vajadzēja!

Augsta bija mūsu darba ražiba, pārskolojot 80 000 eglu sejeņu maiņu. Un, ja darbi veicas, tad dod vēl. Kad apvienoja Ventspils, Ugāles un Dundagas mežrūpsaimniecību stādaudzētavas, ražojošā platība sasniedza 40 ha, un gādā izaudzējām 6–7 milj. priežu sejeņu un 2,5–2,7 milj. eglu stādu, paši izlietojot apmēram pusī.

Līdztekus stādu audzēšanai kopā apmēram 30 ha potēto priežu plantācijas, kas drīz deva elites sēklu ražu. Un, ja kādreiz draudēja bezdarbs, tad sasējām bērzu zaru saimniecības slotas — līdz 46 000 gadā. Un kur vēl priežu pumpuri un bērzu pumpuri...

Labi ieskatoties, redzams — tādi strādnieki

• Vilnis Mitlers stādaudzētavā 1963. gada aprīlī.

Foto no Kubalu skolas-muzeja krājumiem

ir izlaisti tikai vienu reizi un vienā eksemplārā. Un man bija gods vadīt šo cilvēku darbu.

Lai veiksme pavada pašreizējos stādaudzētavas strādniekus!

*Večais Mitlers,
stādaudzētavā no 20.04.1963. līdz 31.12.1990.*

Muzeja draugu Vilni Mitleru pieminot

Nesen, 1850. gada 1. jūnijā, Latviešu Avīzes iespieda Ernesta Dinsberga persū ar nosaukumu *Vien' alga*. Toreiz, mūža 34 gadus piedzīvojis, Kubeles skolas skolotājs pulka dzejas rindas velta, izsakot, cik nenozīmīga tam, šo pasauli atstājot, būtu palicēju veltītā uzmanī-

ba. Dzejoļa pēdējā rindā «Kad tikai mūžs ir godam pavadīts!» autors par vērtīgu, cilvēka cienīgu atzīst dzīvi, kas nodzīvota godam, izpaužot sevi gan domās, gan vārdos un darbos. Un izsaukuma zīme te šķiet gluži pārlaicīgs simbols. Vai tad mēs kādreiz būsim vienaldzīgi pret savu dzīvi?

Vilnim Mitleram Ernesta Dinsberga vārdi pieder akurāt.

Man bija gods iepazīt Vilni vecumdienu. Es sastapu dundzinieku ar apbrīnojami plašu redzes loku, dzīmtā novada vēstures un valodas zinātāju, cilvēku ar lielisku atmiņu. Vilnim ļoti rūpēja Latvijas valsts un novada at-

vārdnīcu (turpat 4000 vārdu ar lietojuma pie-mēriem), ko papildina vēl izloksnē pierakstītie 76 atmiņu stāstījumi un septiņas burtnīcas apkopotie Dundagas pusei raksturīgie iz-teicieni.

Muzejam nu paliek pienākums un gods rū-pēties par tam uzticēto šo dundzinieku dārgumu saglabāšanu un pieejamību katram. Iedzīves lietas un darba rīki atradis savu vietu skolas saimniecības ēkas vāgūža un klēts tel-pās, savukārt Dundagas izloksnes vārdnīca būs atrodama jaunajā muzeja interneta lapā, bet atmiņu stāstījumi lasāmi muzeja sagatavotās burtnīcas izdevumā jau šopavasar. Do-māts ir gana, vārdi ir izteikti, atliek tikai da-rīt!

Ivars Abajš, Kubalu skolas-muzeja vadītājs

Atvadu vārdi Vilnim Mitleram

Divas lietas vēlos teikt.

Pirmkārt, cik man zināms, Vilnis Mitlers ir pirmais un līdz šim vienīgais, kurš par Latvijas Sarkanajā grāmatā ierakstītās īves gaužo likteni nav vis grūti nopūties, bet iesējīs sē-klas un izaudzējīs stādus, lai pārliecīnos, cik patiesi ir apgalvojumi par īves nolemtību. Ar sev raksturīgo tiešumu Vilnis Mitlers uzskatīja — ja īvju ir palicis tik maz un agrākos laikos cilvēki paši dažādu iemeslu dēļ šo proce-su ir veicinājuši, tad ir jāmēģina kaut ko da-rīt, lai stāvokli labotu. Netērējot laiku un gudri nespriedelējot. 1979. gada izaudzetošos īvju stādus iestādīja izcirtumā Šlīteres Zilo kalnu pakājē netālu no Jušu dižakmens, protams, ārpus toreizējā Šlīteres valsts rezervā-ta, lai neietekmētu dabiskos procesus. Nākamajos gados piemērotās vietās tika stādīts vēl, un mežkopis Vilni Mitleru neuztrauca tas, ka ir iesākts eksperiments, kura rezultātus varēs vērtēt nākamās paaudzes, spriežot pēc Šlīteres nokaluso īvju stumbros saskaitā-mām 250–300 gadskārtām.

Otrkārt, esmu pateicīgs liktenim, ka satiku Vilni Mitleru, noklausījies teorētisko kursu mežsaimniecībā un sākot patstāvīgas darba gaitas attīstītā sociālisma ērā. Ka varejū darboties līdzi īvju populācijas praktiskā atjaunošanā un vienlaikus mācīties darba organi-zāciju un saskarsmes kultūru. Pirms tam tiku brīdināts, ka Vilnis ir skarbs vīrs un ar pīlišu pūtējiem garās runās neielaižas. Caururbjošs skatiens un dzelēliga valoda. Bez locišanās un aplinkiem. Bez diplomātijas. Ar rūpēm par saviem strādniekiem, nodrošinot iespējami ērtus darba apstākļus, prasot un sagaidot kārtīgi padarītu darbu. Goda vīrs, kura klā-būtne mudina darboties un rada vēlēšanos līdzināties.

Kārlis Blūms, Dundagā no 1980. līdz 1985. gadam

Šahs gadumijā

Ziemassvētku brīvdienās **Kuldīgas ša-ha skolā** vietējie, Liepājas un Dundagas jaunie šahisti sacentās vairākās kvalifi-kācijas grupās.

Visuplāk bija pārstāvēti iesācēji, un 20 dalībnieku vidū bija 3 dundadznieki. Edijs Tropiņš līdztekus vēl trim šahistiem ieguva 5 punktus un dalīja 1.–4. vietu, pēc koeficienta paliekot tūlit aiz goda pjedestāla. Edijs ieguva diplomu un, pats galvenais, 2. sporta klasi. Apsveicam! Paula Skaidiņa un Rūdolfs Bra-žis finišēja lielākajā grupā, kurā visiem bija pa 3 punktiem. Paula ieguva 11. vietu, bet Rūdolfs — 13.

Alnis Auziņš

Kultūras pieminekļiem precīzēs aizsargjoslas

2013. gada sākumā no visiem Dundagas pagasta iedzīvotajiem (3548) Dundagā dzīvo 1675 jeb gandrīz puse. Ciemā atrodas 8 arhi-tektūras un arheoloģijas valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, kam ir noteikta 500 m liela aizsargjosla. Ne visas no šīm teritorijām ir funkcionāli saistāmas ar pašiem pieminek-ļiem (ir apbūvētas, atrodas pārāk tālu), to-mēr tajās ir spēkā dažādi aprobežumi.

Lai samazinātu kultūras pieminekļu aiz-sargjoslu teritoriju, ir uzsakts darbs pie kul-tūras pieminekļu izvērtējuma. Projekta no-teiks aizsargjoslas un uzturēšanās režīmus valsts aizsardzībā esošiem kultūras piemi-nekļiem: Parks (aizsardzības Nr. 6740), Dun-dagas pils (aizsardzības Nr. 6739), Dundagas luterānu baznīca (aizsardzības Nr. 6738), Dundagas mācītājmuižas dzīvojamā ēka un

parks (aizsardzības Nr. 6737), Kalna dārzs — pilskalns (aizsardzības Nr. 2200), Dundagas viduslaiku pils (aizsardzības Nr. 2199), Dun-dagas pilskalns (aizsardzības Nr. 2198) un Dundagas baznīcas senkapi (aizsardzības Nr. 8730). Nosakot aizsargjoslas lielumu, ņems vērā kultūras pieminekļa statusu, aina-viskās vērtības un teritorijas attīstības pri-oritātes.

Ja jums ir rakstiski priekšlikumi un ierosi-nājumi par šo kultūras pieminekļu aizsarg-joslām, lūdzam tos iesniegt līdz 11.02.2013. Dundagas novada domē (Pils iela 5–1, Dundaga, Dundagas pagasts, Dundagas novads, LV-3270).

Lauris Laicāns,
Attīstības un plānošanas nodajas vadītājs

LAFIKO.LV

Piedāvājam aizdevumus pensionāriem līdz 75 gadiem bez ķīlas. Krīšāja Valdemāra iela 17, Talsi. Tālr. 29159682, 63223707.

Piesakiet aizdevumu arī pie sava pastnieka, ne-izejot no mājas! Informācija pa tel. 67316047, 67316048.

Pērku padomju laika motociklus *Ural, Dnepr, M72, K-750, Jawa, BMW, Dkw, Zundapp*. Var piedāvāt jebkurā stāvoklī un detaļas. Tel. 26398658.

SEB bankas Talsu filiāle no 01.02.2013. turpi-nās sniegt izbraukuma konsultācijas Dundagā, Pils ielā 4, Tūrisma informācijas centra telpās, katra mēneša otrajā un ceturtajā ceturtdienā no plkst. 10.00 līdz 12.00. Janvārī tiekamies katru ceturtdienu no plkst. 10.00 līdz 12.00!

Uzziniet vairāk: 8777, 63237978, 63237972.

Pārdod zemi

«Brīvarāji», 0,5 km no Dundagas, 5,6 ha. Tālr. 20253250, e-pasts juris.lukss25@apollo.lv

Latvijas mežsaimniecības uzņēmums
par augstāko samaksu pērk meža īpašumus.
Garantējam godīgu samaksu darījuma dienā.

Tālrunis: 26129919.

Maina māju ar zemi pie Dundagas
pret meža īpašumu. Tālrunis: 26129919.

Velta Kuzmina (1928)
Marija Bračka (1924)
Vilnis Mitlers (1930)
Alfrēds Dobilis (1965)

«Dundadznieks» Nr. 1 (150)
2013. gada janvāris.

Dundagas novada domes izdevums, iznāk divas reizes mēnesi, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV-3270.
Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gun-ta Abaja, Baiba Dūda, Nauris Freimuts, Lauris Laicāns, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Diāna Sili-na, Smaida Šnikvalde.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redak-cijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegusī amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī interve-jamais. Pārpārlečanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespējots Talsu tipogrāfijā. Metiens: 400 eks.
Interneta: www.dundaga.lv/avize